

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 havas polttör egyszerű hirdetésnél 10 Hl., többzori hirdetésnél 14 Hl. — Hivatalos hirdetésnél minden szó 4 Hl. — Hirdetéseket és díjakat HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:		Felolós szerkesztő:		A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk. Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők. Kéziratokat nem küldünk vissza.
Egész évre	8 kor.	ÉLES KÁROLY.		
Fél évre	4 kor.	Leptulajdonos és kiadó:		
Negyed évre	2 kor.	HORVÁT GÁBOR.		
Egyes szám ára 20 fillér.				

Selyemtenyésztésünk.

A modern állami és társadalmi élet ezer és ezer föladata súlyos követeléseket ró népünkre. Ezeknek a követeléseknek csakis úgy tud megfelelni, ha minél több és több kereseti ágat von bele gazdasági életébe s nem mellőz egyet sem, amelyből ha nem is csurran, csöpöpn valami. Ellenkező esetben görnyed a terhek súlya alatt, majd összerokkan s a nemzeti élet és gazdaság végtelen kárára és veszedelmére meg is semmisül.

Szomorú tünetek bizonyítják, hogy népünk ma már szinte rohamosan száll alá ezen a veszedelmes lejtőn. Hogy ezen megállásák, elsőrendű nemzeti érdek és föladat. Ez pedig csakis úgy sikerül, ha a közgazdasági élet minden forrását megnyitjuk népünknek, ha e forrásokat mind a közös célra igénybe vesszük és egyesítjük.

Bizony nehéz e munka! Népünk vastag konzervativizmusa nehezen hajol új gazdasági irányok kultiválása felé és sok oly kisebb ágat, amelyek egyenkint és együttesen számottevő tényezők volnának vagyoni erejének gyarapítására, kihatásatlanul hagy.

A sok közül ezuttal csak egyre, a selyemtenyésztésre utalunk. Az országos selyemtenyésztő felügyelőség nagy erélyvel és buzgalommal lát hozzá, hogy a gazdálkodás ez ágát, amelyre már nagy Széchenyink figyelmeztetett, a virágzás fokára emelje s megmentse népünk szá-

mára azokat a milliokat, amelyek selyem-árúknak külföldre vándorolnak. Néhány vármegyében nagy sikereket ért el, de fájdalommal látjuk, hogy a mi Zalánkban a pár év óta folyó agitáció mellett is még a kezdet kezdetén vagyunk csak.

Sümege városa pedig jóformán még a kísérlet kezdő lépéseit is csak alig tette meg.

Kettős okát látjuk ennek. Első közsegekben rejlik. A községi szervezet vezetői csekély, vagy éppen semmi ügyet sem vetnek arra, hogy a selyemtenyésztésnek a szükséges alapot megvessék. Nem kultiválják kellően a szederfák tenyésztését és ápolását, így nem nyújtanak megfelelő alapot arra, hogy a családok könnyű szerrel a szükséges lombhoz jussanak. Ha a községeknek meg volna a kellő szederfa állományuk, úgy ez szinte kínálkozva hívná föl a családokat a selyemhernyók tenyésztésére.

Bizony nagy mulasztás ez! Emeli még az a körülmény, hogy a selyemtenyésztő felügyelőség szinte rákötö a községek az eperfát, a községek egyéb munka sem vár, mint a fák kiültetése alkalmas helyekre.

Arra, hogy a községek maguk neveljenek megfelelő számú fát, elhanyagolt faiskoláik mellett gondolni sem lehet.

Kettős munka vár itt tehát községek: először vegyék igénybe az országos felügyelőség nyújtotta kedvezményeket, másodsor pedig községi faisko-

láikban gondoljanak a szederfák tenyésztésre is, hogy a jövőben saját erejükből is tudják a fákat pótolni és szaporítani.

A második ok selyemtenyésztésünk szertelen lassú fejlődésének népünk tudatlansága és közönye. A magyar vér eléggé nem sajnálható tulajdonsága nyilatkozik meg benne. Ez fél minden új dologtól s egyuttal még a mai súlyos anyagi viszonyok között sem tanulta meg, hogy meg kell becsülni a legkisebb értéket is s hogy — koronaértékben szólván — fillérből lesz a korona. Persze a selyembogarakból nem vehet egyszerre lázat, de megfelelkez az arról, hogy sóra, lisztre, ruhára valót kereshet belőle úgy szólván fillér befektetése nélkül s éppen abban az időszakban, midőn a tavaszi munkák végeztével némi szünet áll be a gazdálkodás munkájában.

Annyira már mégis ment népünk e téren, hogy a jég megtörött. Am nagyon messze van attól, hogy vidékünkön a selyemtenyésztésről, mint számottevő keresetforrásról beszélhessünk. Azért sok tennivaló vár mindazokra, akik a népre befolyással vannak. Eső sorban az iskolára. Már ennek kellene a gyermekekkel megkedveltetni a selyemhernyók tenyésztését s begyakorolni ennek módját. Azután szép szerep vár a községi jegyzőre, a papra, a földbirtokos osztályra. Kívánatos, hogy ezek mind odaálljanak támogatóul a selyemtenyésztés felügyelője mellé és azt munkájában hathatósan támogassák.

Menyasszony hugomnak.

Rálettél hát a boldogságra,
— Melyet én hiába keresek.
Mátka vagy immár, boldog mátká,
Ó szeret s Te is szereted.

Tavasz van szívetekben is,
Ragyogó fényes szép világ . . .
Madárdal zendül és virul
Ezernyi ezer kis virág!

Felhőtlenység borul fölédre,
Szerelmem napja rajt' ragyog . . .
Mindkettőtök boldog és vidám . . .
Arcotok pirul, mosolyog.

Egymás szemében elmerülve,
Jövőről rajzoltok terveket . . .
Hogy lesz, mint lesz majd ezután,
— En meg nézlek — Benneteket.

S elgondolom, mily boldogok
Lehettek így kettesbe itt . . .
Aztán lemondó bús reménnyel,
En is várok egy Valakit.

Akinek el kell egyszer jönni,
Aki megérti lelkeimet . . .
És én megértem az övét
S akit majdan szívem is szeret.

Kinek szívében föltalálom,
Az én álomvilágomat . . .
Amelyben magam élek én
S megosztjuk majd az álmokat.

Oh eljő majd egy szép napon
Az én sejtelmes „Valakim” . . .
Kit várok, egyre várok én,
Az egyedüllet napjain.

Akkor én is vidám leszek;
S nem lesz szomorú senkisem.
— Áldjanak meg az istenek,
Menyasszony hugom — Édesem.

Németh Bözsi.

Egy szabadság szobor fejében.

— A Sümege és Vidék e eredeti tárcéja. —

Ahogy az európai hajó át ér a Narrows szoroson, a kerek, óriási New-York öböl kellős közepén látja az ember a világ legnagyobb szobrát, a Bartholdi-féle amerikai Szabadság-szobrát. Felemelt kezében égő villamos láklya, valami csoda varázsu beszédes jelképzése a „szabadság fényének”. Ezt a szobrát Franciaország ajándékozta az Egyesült Államoknak a 70-es években. A legnagyobb szobor kolosszus, amit ember alkotott. Érc női alak. — A méreteit nem ösmérem egész pontosággal — oly óriási, hogy a fe-

jében elfértünk vagy tizen és a homlokán lévő glória redőinek minden nyílásán kényelmesen elülhet egy-egy ember.

Stella egy napon unatkozott.

— Gyertünk a Szabadság szoborhoz.

És elmentünk. A new-yorki pieren apró propellerek viszik a kíváncsiakat arra a kftlön e célra készült szigetre. Múzsikaszó közben vidám társaság járja ezeket a habokat egész nap. Stella az amerikai lány otthonosságával kalauzolt. Neki egy cseppet sem imponált az egész. Csak az én kedvemért jött el. Kiszálltunk a parton, köröskörül ágyuk tátongtak a vízre. Azon a szoroson ellenséges hajó nem juthat át a new-yorki öbölbe. Ezer ágyu bömblőné neki a *Miért oly borús* kezdetű gyászdal. A szobor körül emberek járkálnak. Olyan törpéknek látszanak az ércóriás mellett, hogy az ember szinte elmosolyodik.

Stella álmatagon lépdel mellettem.

— Persze ilyesmi nincs a maguk országában, mondja egykedvűen.

— Ilyen nincs, az szent igaz.

Megindultunk a szobor bejárata felé. Nagy boltíves csarnokba ér az ember, innen széles lépcsőzet vezet felfelé, a szobor talapzatában. Lassan-lassan összehangorodik a lépcső, míg végül kis szerpentis feljárón lépkedünk, egymás után, korom sötétségben. Negyedórai pihegő vándorlás után Stella elfáradt.

— Pihenjünk egy kissé,

Akkor azután vállvetett erővel és akarattal gyorsabb tempóban halad majd ez a fontos kereseti ág, nagy hasznára a népnek s gazdagítására a nemzeti tőkének.

A fogyasztás és termelés egyensúlya.

— Irta: **Erekly Károly** gépészmérnök. —

A természettudományokra épített ipari termelés nem képes az emberiséget a nyomortól megváltani, mert a fogyasztás és termelés szervezetlenül állnak egymással szemben. Amíg a gyárak teljes erővel dolgoznak, a kereskedők raktárai tömve állnak, s az államnak legfőbb ideálja az ekszport, addig a nép nyomorban sínylődik, százezreknek nincs lakásuk, ruhájuk, kegyerük s mikor munkáért kiabálnak, nem tud nekik segíteni senki. Pedig mindezeknek a *szükségekre* vannak *szükségeik* és *erőik* is van hozzá, hogy szükségleteiket fődzhessék, de a társadalom sorsát intéző agyvelők nem képesek ezt a fölösleges emberi erőt és fölösleges emberi nyomort kiegyenlíteni: Vajjon miért? Föld volna elegendő, amelyik élelemre és ruhára valót termelni tudna, gyáraink föltétlenül képesek a nyersanyagok millió formáinak a feldolgozására és a munkanélküliek is örömmel dolgoznának, de nincs agyvelő, amelyik ezeket az óriási termelő erőket és fogyasztó kolosszusokat — melyeknek nemzetközi méreteiről az egyéni szabadság és az üzleti titok szentsége miatt még csak sejtelmünk sem lehet, kormányozni bírja.

A társadalom mai kifejlődése velőtrázó igazságtalanság s csak az a tudat vigasztalhat bennünket, hogy a statisztikai számsorokból kijegcesedik már lassankint az az alapszín, amelyre a jövő társadalma felépülhet s ez az eszme: szervezzük a fogyasztást és a termelést.

A fogyasztás szervezetének megbeszélésével a „Niederösterreicher Arbeiter Cinsum Verein“ életörténetére hivatkozom. Negyven esztendővel ezelőtt összedült 17 bécsi munkás házi szükségleteik közös fődzése céljából s a legügyesebb közülük vásárolta be mindennapos árucikkeket. Mikor a többi munkás látta, hogy a 17 család minden élelmi cikkhez olcsóbban jut, mint ők, szintén hozzá csatlakoztak a közös bevásárláshoz, „Niederösterreicher Arbeiter Cinsum Verein“ cím alatt egyesületet alakítottak s ma 40 esztendő múltával van az egyesületnek Bécsben 13212 tagja, 12 főlkja, háza, egy kenyérgyára, gépzemléi kávépörkölője és a szükségletnek megfelelő, több modern berendezésű pincéje. Az 1903-iki kimutatás szerint az évi árú forgalom 39 millió koronát tett ki a következő cikkekben: kenyér és sütemény 554.772 K, kávé 81.517 kg, pótkávé 98.487 kg, cukor 506.650 kg, tej 1.925.995 liter, tojás 2.542.543 darab, hurka-féle 242.867 köteg, hurka-féle 40.013 kg, húsgyök 505.111 K, vaj 24.431 kg, disznósír 149.774 kg, liszt 2.302.540 kgr., hüvelyes vetemények 134.456 kgr., burgonya 442.249 kg., káposzta 39.673 kg., sör 458.250 liter, bor 108.218 liter, ecet 6.081 liter, szappan 104.205 kg, szóda 125.190 kg, petróleum 284.781 liter, szén 5.975.030 kg, koks

935.150 kg., fa 805 köbméter, fa 35.902 köteg borszesz (égetni való) 115.356 liter. Micsoda erkölcsi erő tömöríti ezeket a szegény munkásokat egy fogyasztási egyesületbe? Az egyes tagokat, amint ezt gyári munkásoktól hallottam, föltétlenül az anyagi haszon, a korfaisokat azonban az az eszme vezérli, hogy a termelő tőke hatalmát a fogyasztók tömegének a hatalma képviselje csak kompenzálni s hogy a termelőnek nagytőkével szemben a fogyasztók nagy tömege képes csak az egyéni tőketeles szabadságot és jövét biztosítani. A fogyasztási egyesület alaptörvénye tehát az, hogy az üzleti hasznot az kapja meg, aki fogyaszt, azaz egyik ember ne zsákmányolja ki a másikat. E törvény érvényre juttatására Rochdale a fogyasztási egyesületnek a következő alapszabályokat adta: 1) készpénzfizetés az árucikkért, 2) Tőkegyűjtés termelés szempontjából, hogy az egyesület lehetőleg mindent maga gyárthasson tagjai számára. 3) a fölösleg kiosztása a tagok fogyasztása arányában. 4) Személyes szavazó egyenlőség a közgyűlésen és végül 5) a politika és vallás kérdéseinek tőketeles negligálása az egyesület belsejében.

Abban a pillanatban, amint az alapszabályok a felsorolt öt ponttól eltérnek s nem engedik az alaptörvényt, — hogy a fogyasztó az üzleti haszon, — érvényre jutni, beáll a fogyasztási egyesület bomlási ak folyamata. Mielőtt a történelmi tény, mely ennek az állításnak igazságát napról napra nyesebben igazolja, elmondanám, egy műszaki hasonlattal élek. A közsörűs beledet a közsörűk tartófogóba két-három liter vizet, dolgozik vele egészen a közsörűlésnel keletkezett köport lefűtja a körűl, hogy munkáját ne zavarja. Ha időközben azután észreveszi, hogy kevés a vize, önt hozzá még egy-két litert s ha annyi köpor dörzsölődik le, hogy többé nem képes azt lefűtjni, akkor lefűtli azt kezével. A munka faktorainak ismeretlensége és szervezetlensége tehát a kicsinyben dolgozó közsörűst nem zavarja. Gondoljuk azonban magunk elé az amerikai Morgan-féle újságpapírgyár fakoptató telepét, amelyik 15 ezer lóerővel közsörűlte szét a lenyőfákat papírnagyra. Lehet-e itt a munka faktorinak, a közsörűtől a lefűtés és ehhez szükséges *eser meg eser hektoliter víz* és a percnként lékoptatott néhány tonna papírnagy elszállítására szükséges *emelő gépek* pontos kiszámítása nélkül dolgozni? Nem! És aki a munkafaktorinak ismerete nélkül egy oly nagyszabású vállalatba kezdene, már beleépítene gyárába a romlását csiráját is.

Epen így járt Schultze Delitsch a „Produktivassoziatin“ s hasonló egyesületek alakításával. Egyesületeinek a célja a termelés és a fogyasztás organizálása volt. A fogyasztási szövetkezetek megfűtek ebben a kezdetben mindaddig, míg kicsinyek voltak, míg az elvek kvantitatív értékei nem jutottak érvényre. Mikor azonban a tömörült fogyasztási egyesületek látták, hogy 200 millió koronát meghaladó évi forgalmuk a hasznot nem a fogyasztóknak, hanem a produktív assoziatium hitelszövetkezeteké a kaszájába önti, akkor 100 fogyasztási egyesület jelentette be 1902-ben kreucnach-i közgyűlésben, hogy az egyesületekből kilépnek s a Rochdale-féle szabályok alapján új társaságot alkotnak.

Európa minden államában győz a Rochdale-féle rendszer, mert ebben jut legkeletlenebban érvényre az az elv, *hogy az üzleti haszon a fogyasztóknak*.

tőké legyen és hogy a tőke organizáló hatalmával szemben a fogyasztók nagy tömege jusson érvényre. Ma úgy áll a dolog, hogy a tőke szervezi munkát s csak addig dolgozik, amíg haszna van belőle, jöllehet az emberi munka egyetlen nemes és igazi célja csak az *anyagi és szellemi élet szükségleteinek a kielegítése* lehetne és semmiestre sem egyesek *hatalmi céljainak* a vak eszköze. Illusztrálja azonban sok fejtegetés helyett a következő kis pálda a mai nemzetgazdasági viszonyokat: Ha 50 métermázsza buza termeléséhez 10 rabszolga szükséges, és az a tíz ember feleszik a termelésből 40 métermázsát, 10 métermázsza meg az elvetéshez szükséges, akkor azt mondja a tőke: nem kell neki rabszolga és nem egyesíti a 10 ember munkaerőjét. De ha a tőkének vannak olyan szerszámai, melyekkel már 5 rabszolga is képes 50 métermázsza búzát termelni és a tőkének marad 20 métermázsza fölöslege, melyet eladhat olyanoknak, akiknek nincs búzájuk, akkor kihasználja a tőke az 5 rabszolgát, azaz öncéljaira *szervezi a munkaerőt*. Ebből a példából a következő elveket vonhatjuk le: A tőke csak akkor szervezi a munkaerőt, *ha először a munkaerő többet termel, mint fogyaszt és másodsor, ha a fölösleget haszonnal tudja eladni*.

A munkások a tőkehaszon e két faktora közül az első ellen küzdenek. A bérharc azt akarja elérni, hogy a munkás mindazt, amit termel, mint munkabért megkapja. Ez lehetetlen kívánság s a szocialisták győzelem nélküli küzdelme minden szónoki fogásnál hatalmasabban argumentál állításom mellett, hogy a bérharc célját érni nem fog senki és soha. A tőkegyűjtés és termelés fokozása ma tisztán és kizárólag az egyéni erőtlől függ és a lemult század minden nagy termelő centruma egy-két nagy agyvelő munkájának az eredménye. Ha a produktív munkások mindazt az értéket, amelyik munkájuknak megfelel, megkapnák, lehetetlen volna egy gyárat alapítani, lehetetlen volna egy napszámost, egy mérnököt, egy levelezőt, egy vezérigazgatót, egy utazót, vagy bármi nem produktív munkást alkalmazni s nem fejlődhet volna ki soha a mai társadalom a maga nagyszerűségében.

A társadalom minden terhe a produktív munkások vállára nehezedik, de ezt túrni kell, ez ellen küzdeni csak úgy lehet, ha a tőkehaszon második faktorát, az *eladást* s a vele jövő üzleti hasznot a fogyasztó közönség organizálásával lehetetlenné tesszük. Egyes iparágaknak szomorú redukálódása bizonyítja, hogy a tőkekamat második faktora, a fogyasztó közönség létezése épen olyan fontos kelleke a tőke hasznának, mint a munkások kihasználása.

A pintér mesterség például, nem csak azért redukálódik folyton kisebb körre, mert a nagy ipar elnyomja, hanem azért is, mert a fogyasztó közönséget veszi el a tőke, az üveg és a vasipar. Igaz hogy a háztartásban vannak még ma is fahordók és faladák, de a legtöbb kereskedelmi anyag amit ezelőtt kizárólag faedényekben s házilag gyártottak, — ma vas és üvegedényekben jön forgalomba. A halak és hús konzervek bádoglemezben, a bensin, petróleum, borszesz, vastokokban állnak. A régi fakádákat felváltják beton fűrdőszobák, a mosó edények helyett apró mosó gépek kezdenek divatba jönni; a favödört kiszorítja a használatból a bádogvödör; a

Leülünk egy padra pihenni. Korom sötétség mindenütt. Kérdeztem a lánytól:

— Nem fél?

Dehogyan fél. Amerikai lány és félni? Aztán mentünk tovább. Pár perc és fenn vagyunk. Utközben a halvány világnál kivettem, hol vagyunk. Most a karjánál vagyunk, most a nyakában, mindjárt fenn leszünk. És felértünk. Ott már pihent néhány ember és nézett ki a messzeségbe. New-Yorkot látni oldalt nagy égbe nyúló házaival, amoda a tengerre nyílik kilátás, száz meg száz apró-cseprő hajó igyekszik kifelé, befelé.

Stella magyarázgatja, a glória résein át pedig szemlélődünk. Egy szomszéd a beadektert tanulmányozza, egy hölgy pedig kétségbeesve kérdi, hogy fog ő innen lemenni. Feljönni csak könnyű, de lemenni nehéz lesz.

A szobor pedig áll rendületlenül. Óriási szemével néz szét az öből felett és mint egy őrt áll a szabadság védelmében. Igazi szabadság szobor. Az amerikaiak a jelképzésben is nagy stílusúak. Lassan-lassan megkezdődik a beszélgetés.

Stella hamar összebarátkozott honfitársaival, A B-adekkes ur valami skót utazó volt. Még fénykép felvételeket is készített a szobor fejeiből a tésen át.

Valami furcsa, leírhatatlan, idegen érzés az, egy szobor fejében lenni. Mig én így átengedem magam az érzelmeknek, egyenként elpárologtak

az utitársaink. Kettőn maradtunk Stellával. Eszembe jutott, hogy milyen különös dolog volna egy szobor fejében szerelni vallomást tenni. Stella is furcsának találta a helyzetet. Tán ő is erre gondolt.

A szép amerikai leány, aki vendégszeretettel szegődött hozzám — éreztem, hogy vár valamit. Megérlelődött bennem a gondolat, hogy igen buta lehetek most. Kell valamit csinálni, vagy mondani, mert elvégre is ingyen csak nem kiser fel ide erre a rejtélyes helyre. Amerikai ember ingyen nem csinál semmit. Tehát hozzáfogtam.

— Mondja Miss Stella: tudna ön szeretni egy idegen embert, holmi európai?

— Miért ne tudnék. Tán magát akarja ajánlani?

Én meg a szobor mintha elpirultunk volna.

— Nos igen — mondtam — hát ilyen magamfajta embert. Tudja végtelenül szeretem magat. Mondtam neki sok zűdséget, de a helyzet megkivánta. Nem tehettem egyebet. Stella komolyan fogta fel a dolgokat.

— Helyes. Ön igen jóra való embernek látszik. Majd gondolkodom szavaiban. Ugyebár azt akarja mondani, hogy ön elvenne engem feleségül. De akkor magának itt kellene maradni Amerikában. Én tudomillik nem szándékozom átmenni a tengeren. Itt jobb világ van. Több a pénz.

— Nos igen, de elvégre is a nő köteles kö-

vetni a férjét. Ha én haza akarok menni a házámba...

— Azt kikötjük szerződésileg.

— Ugy nem szerződöm, mondtam lakonikus rövidséggel.

— Tehát akkor rendben vagyunk mondta Stella és megindultunk lefelé.

Pedig legkevésbé sem voltunk rendben. Én vártam valami érzélgős jelenetet és el voltam rá készülve, hogy egy igen hatásos témát fogok kapni benne. Egy szobor fejében megkérni valakit, egy szép amerikai lányt, megcsókolni a kezét, az ajkát, a haját, aztán mindezt egy szobor fejében.

Lehangoltan mentem hazafelé.

Stella egész uton Amerikát díosérte én meg Európát magasztaltam. Kezdetben azzal, hogy Napóleonn, Shakespeare, Julius Césár meg Beniczkyne — mind Európában született.

Aztán elváltunk és én hazajöttem.

Ő is — hazament.

Szebenyei József.

vajkőpülő kádakat helyettesíti a centrifugális gép; nagy városokban a vízvezeték száz meg száz ezer család számára tette a víztartókat fölöslegessé, melyek pedig legtöbbször fából készültek; hús, liszt, káposztás stb. hordók ritkaságukba mennek már manapság, szóval minden téren apad a fogyasztó közönség s így nem csoda, ha az egykor virágzó pintármesterség napról-napra süllyed. Lehatne még az ipartól több hasonló példát felemlíteni, amelyek a tökélyhasszonok a fogyasztó közönségtől való függését bizonyítják, hanem én ezeknél erősebb argumentumokkal akarok érvelni.

Nézzük csak miben áll a fogyasztók hatalma? A nép fogyasztást, ruhát, cipőt, papírt és még ezerféle használati tárgyat, miket a munka megosztás elvére felépített őstermelés és ipar állít elő. A fogyasztási cikkeket előállító iparnak és őstermelésnek is vannak azonban üzemszükségeik, melyek épen használati cikkek előállításához szükségesek: ilyenek a kapa, kasza, motor, gőzgép, villamoserő stb. A termelés történelmi fejlődése úgy hozta magával, hogy eme üzemszükségeket fogyasztói, mind nagyobb intelligenciájú emberek, előbb egyesültek érdekeik megvédésére, mint a nép s így fogyasztási egyesületeik ma már mint tényezők szerepelnek. A napisajtó gyakran hoz híreket, hogy a német fémlémez iparosok egyesülete az árakat a lemezgyárosoknak elő akarja írni és amerikai invázióval fenyeget, ha a gyárosok nem engednek, vagy ismét felmerül hirtelen a hír, hogy a csehországi pékek egyesülnek a magyar liszt, a magyar kereskedők pedig viszont az osztrák árucikk bojkottálására. Nem kutatom most, hogy a közbeeső fogyasztó közönség (pék, kereskedő stb.) eme erőlködése milyen körülmények közt tudnak célt érni, csak arra mutatok rá, hogy mindezek a jelenségek az *önudatára jövő fogyasztók szárnnypróbalgatói* és a fogyasztási egyesületeknek a célja épen ezeket az elszórtan álló jelenségeket a lét-szükségeketnél, a kenyérnél, húsnál és ruhánál kezdve, szervezeten keresztül törni egészen a nép szemében legkönyebben nélkülözhetetlen szükségletekig, mondjuk az operáig.

Hogy a fogyasztási egyesületek célját biztosabban lássuk, tegyük fel egy pillanatra, hogy Ausztria és Magyarország a világ minden egyéb államától elszakítva élne és semmiféle árut sem ki sem be nem szállítana. Nézzük csak milyen hatással volnának ily viszonyok közt a szervezett fogyasztó közönség hatalmának? Vegyünk tetszés szerinti példát. A világtól teljesen elzárt ország összes emberei, akik cipőt tudnak készíteni és cipőgyárak van, tagjai egy egyesületnek s kimondanák, hogy a bőr árát önkéntesen leszállítják négyötödére, s ha a bőrgyárosok nem engednek, akkor alapítanak maguknak bőrgyárakat s maguk vásárolják be a ménáru-soktól a nyersbőrt.

Mivel ekszport és importról szó nem lehet, kitörne föltétlenül a harc s vagy a bőrgyárosok csúfolnák a maguk számára cihőgyárakat, vagy a cipőgyárak bőrgyárakat, de a harc eredménye föltétlenül az volna, hogy a veszekedő termelések egyesülnének. Ezeknek a küzdelmeknek az élet elveszi ma még a külkereskedelem. Annak a pár száz millió civilizált embernek a fogyasztó ereje, (kiknek a szükségleteit ha kell, még háboru árán is, de föltétlenül az iparos nemzetek akarják fedezni) egy hatalmas nagy úr a termelői erő számára, melyben a feszültségek kiegyenlítődnek. De azért már ma is megfigyelhetjük, hogy a gazdasági élet pszichológiája a termelési faktorainak az öserőkig való visszavételét írja elő. Egyetlen példa képes azt az állítást megvilágítani. Az amerikai újság és könyvkiadó vállalatok hatalmas sikerei és a félelmes amerikai papírinvázió azon alapulnak hogy a könyvkiadó vállalatok az érdemvételést épen úgy mint a papírgyártást és a nyomdaipart a hatalmukban tartják.

A termelés szervezése minden téren a fogyasztó közönség erejének a kompenzálása miatt történik. A produktív tökélytől módon versenyez önmagával s mikor a termelési regulatora a külkereskedelem többé nem képes a belső feszítő erőt kiegyenlíteni, a termelői faktorok kartellokká tömörülnek. Ily módon a termelői erők szervezése aztán hatalmasan túlszárnyalja a fogyasztás szervezését.

Az amerikai pamut termelők egyesült eljárása Nyugat-Európa összes államait üzemszükségekre készítette s a büszke piros zászló többet ért el, mint akart, a gyárosok 5 órai napi munkát tudnak csak adni és amellet még hevenként két szabadnapot a munkásaiknak. Az elektrotechnikai ipar kereskedelmi koncentrációja olyan nagy, hogy rövid néhány év alatt egész Európa elektrotechnikai termelése egy-két vezérigazgató kezében fog összpontosulni. A textilipar, bőripar, gép- és vasgyártás, cement stb. iparok nemzetközileg szervezkednek s kartell-

jaik ellenében az államok hatalma is gyengének bizonyul. Hová fog ez a koncentráció vezetni? A termelés urai veszélyeztetik már az egyensúlyt. Ez ellenében valaminek történni kell és történni is fog: szervezkedik a konzum.

Ha a fogyasztás szervezete épp úgy előrehalad és erős lesz, mint ma a termelés szervezete erős és a két hatalmas organizmus szembe találja egymást, akkor következik el az idő, amelyben az egyéni erő ismét érvényre jut a tökély hatalmával szemben s talán még jobban érvényre jut, mint azokban a régi időkben, melyek után vágyva, Rousseau azt kívánta: *Retourneons à la nature!*

H I R E K.

Husvét másnapja.

Komor, lomha, szürke felhők borultak a látóhatárra. A fehérvölgyek és a jó öreg várhegy között a hűvös szél bús dalát fújva vonult el a gyönyörű Lesence-völgyének. A harasztos Sümege lakosságának egy része sűrű tömegbe verődött össze, mint a birkanyáj. Talán hogy jobban védje magát a nedves, csipős levegő ellen. Nem volt kedve egy szemernyi sem. Mintha azok a lomha szürke felhők ráfeküdtek volna a mellére, a lelkére.

Elősztem a kedélytelen embercsoportot s eszembe jutott minő más volt husvét másnapja az én gyermekkoromban.

A püspöki uradalom tágas Somoskertje volt a tanya. Ide gyűlt össze Sümege egész közönsége, kisebbrendű, nagyobrangú, mind-mind.

Midőn ünnep elsőnapján a tisztelendő úr bevégezte a szentbeszédet, a Somoskertbe gyűlt a gyereksereg s a férfinek és folyt a mulatság szeliden, szépen, ártatlanul. A délutáni litánia után pedig kinn volt az egész város népe. Folyt a cé-s (cósos) játék, ahogyan a sümegei nép nevezi a nagy metét. Izmos parasztlányok, nem egy egyenes, sudár és szálás, mint a jegenye és tölgy, a kert innessé végéről szinte a gyöpmester ablakáig verték a teli gumilabdát. Nyolc-tíz csapatban is ütötték-üzték, dobták a labdát gyerekek, földmives és iparos legények.

Egyebütt tarkaruhás lányok, dévaj legények üzték a cicás játékokat. A lejtőkön folyt az eregetés. (Tojást gördítettek két nádszálból készített lejtőn s a kinek a tojását eltalálták, krajcárt fizetett.) Egy-egy lankában pedig forgatták az ördög biblijáit is, de ezek aránylag kevesen voltak.

Másnapján új képet öltött a Somoskert. Föltötte sátrát a bábos meg a vendéglős, Árvai Jancsi, a jeles cigány, a litánia után rázendített a csárdásra, folyt a tánc, míg a nap le nem csúszott a látóhatár peremén. Persze tánc közben vígan forgott az iccés üveg és minél jobban forgott, annál nagyobb lön a szilaj kedv és a hősi virtus.

A vigalmat, muzikaszót estenden hej de sokszor gyors váltotta föl. Husvét másnapja volt a leszámoló. Szilaj, virtuosus nép volt a mi magyaránk is, csak úgy, mint egyebütt. Ez a virtus tele gözzel lőrt ki e napon, a leszámolás estéjén. Mert ekkor telt meg a sümegei legények rovása, mint egyéb helyeken a húsvétnapján. Sok meglékelte fej, átszúrt hát és mell volt szomorú jele a leszámolásnak. Év fájdalom, gyakran emberélet is. Majd minden évben. Sok édesanya szíve törött meg husvét másnapján, szép legényfia holt tetemére zokogva borulva.

Sós főbíró vaskeze vetett véget a duhaj, gyilkos virtusnak. Betiltotta a korcsmát, a muzikaszót, a táncot ott kinn a Somoskerten s gondja volt rá, hogy a csapszékben se jusson a szilajjára a forrópontjára.

Azután a Somoskert magán kézbe került. A harasztira szorult a nép s ezzel elvesztette régi megszokott tanyáját, ott a népmulatság nem tud gyökeret verni s évről évre jobban összeeszik.

Avagy talán az élet súlya kiöli a nép kedélyét? Úgy hiszem. Ezt a kedélyt adjátok vissza s boldoggá tettétek a magyart!

— **Eljegyzés.** Láng János tapolcai magyar királyi állatorvos eljegyezte Németh Lajos takerékpártári pénztáros kedves leányát, Ionát.

— **Szerkesztő-változás.** Lovassy Sándor dr. gazdasági intézeti tanár a Keszthelyi Hírlap szerkesztőségétől közel egy évi szerkesztői működés után megvált. Helyét Csak Árpád dr. foglalta el.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó Bertalan torontálmezei kir. tanfelügyelői tölnekot a X. fizetési oszt. 3-ik fokozatába az 1904. I. t. c. értelmében megillető személyi pótlékkal Zalavármegye kir. segédtanfelügyelőjévé nevezte ki.

— **Halálozás.** A veszprémi egyházmegyei papság nosztora, Maté János nyugalmazott somogy-fajsi plébános Keszthelyen április hó 7-én elhunyt. Az érdemes papot a környékbeli papság

és a közönség mély részvételével temették el. Nyugodjék békében!

— **Szent Antal pászelyéből** a husvati ünnepekre 150 koronát osztott ki Németh János plébános a helybeli szegények között, enyhítve szükségüket a föltámadás örömműnépén.

— **Utimesteri tanfolyam.** A szombathelyi utimesteri tanfolyam március végén befejezést nyert. Horváth János állami utimester is résztvett rajta s szép sikerrel állotta ki a vizsgálatot. Elismeréssel említtük meg, hogy állásának elfoglalása után első dolga volt az állami ut szélein levő sárkupacokat, amelyek több hét óta ott disztelenkedtek s amelyeken a föltámadás nagy körmenetének is keresztül kellett bukdácsolnia, elhordatni.

— **A képviselőtestület közgyűlése.** Sümege képviselőtestülete április 4-én rendkívüli közgyűlést tartott. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése s a városbíró néhai ny jelentése után Vid Lajos számolt be az Epstein Vilmos által elfoglalt baglyashegy területéről. Hozzávetőleg az elfoglalt terület 35—40 négyszög ö. Bárdió Ferenc dr. felvilágosítása után a közgyűlés többek fölszólalására 100 koronát szabott meg a területért. A tüzoltó-egyesület alapszabályainak módosításához hozzájárult a közgyűlés. Ezután a városbíró előterjesztette az 1904-re szóló közmunkatervezetet. Ez a nyírádi útra 225 ígás és 450 kézi napszámot, a prágaira ugyanannyit, a téglagyári útra 30 ígás és 200 kézi, végül a város belső területére 25 ígás és 618 kézi napszámot szán. A tervezetet a közgyűlés elfogadta. A közlegelő átíratására vonatkozó iratokat a vármegye alispánja többféle okok miatt megtagadta. A közgyűlés az egész ügyet átteszi a közbirtokossághoz, mert — tekintve, hogy a város az átírást megengedő nyilatkozatot kiadta, a további eljárás a közbirtokosságot illeti. A helybeli izr. hitközségnek az izr. tanulók érdekében beadott azt a kérvényét, hogy gyermekeik hasonló joggal járhasanak az elemi iskolába s ott hasonló bánásmódban részesüljenek, átteszik a róm. kat. iskolaszékhez. A Ramassetter Vince által alapított erénydíjat a farsangon férjhez ment lányok közül Csiszár Anna, a cseléd ösztöndíjat pedig Makrai István nyerte el. Több kisebb ügy letárgyalása után a közgyűlés véget ért.

— **A keszthelyi templomtűz.** Lapunk múlt számában leírtuk a keszthelyi templomtűz s megemlítettük a városunkba is eljutott híreket a tűzkeletkezéséről, Keszthelyi lapjaink, a Keszthelyi Hírlap a következőket írja a tűz keletkezéséről:

„Szönyeg is volt a kóruson: azt hitték, hogy valami eldobott gyufaszálatól az gyuladt meg s égett tovább-tovább, míg az éj csendjében a nagyon száraz fából készült orgonáig ért a zsarátok, a taplószertűn égő tűz heve s lángragyult a nagyobb részt fából való orgona. A cinsipok összeolvadtak s a szénné, porrá égett törmelék-ből szedik ki, hogy valami értéket mentsenek meg a drága orgonából. A megégett tűzvizsgálat hivatalos szereplőinek figyelmébe ajánljuk azon értesülésünket, hogy a tűz a köpöladától eredt, melybe az esti gyertyagyújtó a gyufaszálat bele-dobta; nincs elég erős kifejezésünk, mellyel azt a csapnivaló könnyelműséget jellemezzük, hogy az orgona mellett levő köpöladában fűrészpör volt. Fűrészpör, mely az alattomosan izzó tűznek biztos ágya. Fűrészpör, amelytől már sok, sok ház hamuvá égett — de az emberek, úgy látszik nem akarnak a más kárán tanulni, még azt is megírjuk, hogy valaki látta a ládában égő fűrészpört, rálépett és azt hitte, elaludt a tűz — ámdé a péntek reggeli kár mutatja, hogy a fűrészpör nem aludt ki, — hanem később meggyújtotta az orgonát, mely martalékol esett a pusztító elemnek. Mély szomorúság tölti el a híveket a pusztulás látára, melyet a szükséges elővigyázat hiánya okozott.”

Tanulságos intés ez a megdöbbentő eset azoknak a családoknak is, akik szintén fűrészpörrel töltik meg a köpöladákat. Pedig de sok van ilyen!

— **A választók névjegyzéke.** Az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása Sümege 1904. április 11-én lesz a városházán. Ajánljuk a választópolgárság figyelmébe,

— **A tartáspénz.** A Széll-kormány egyik leghumánusabb intézkedése volt a talált gyermekek védelme. Az országban több telep van, ezek pedig főktelepeket létesítettek a kisebb helyeken. Sümege is főktelep. Már 28 ilyen talált gyermek van városunkban. Ezek után eddig a következő díjakat fizették: 0—1 évesek után 14, 1—2 évesek után 12 s 2 éven felül 10 koronát. E szerény díjakat most a belügyminiszter 2020. számú rendeletével leszállította a következőképpen: Szopós gyermekekért 14, 1—2 évesek után 10, 2—7 évesek után (a legtöbb ilyen) 8, a hét éven felüliek után 10 korona. Bizony, a piaci árakat tekintve, csekélyek voltak e díjak. Most még mostohábbak lesznek. Máris hallottunk panaszokat, hogy 8 koronáért lehetetlen eltartaniok

te és hogy
1904. évi
10 órákor
adó nyilván-
áltási áron

ak az in-
88 korona
881. LX.
számított
sz. a kélt
ában ki-
kiküldött
X. t. e.
k a bíró-
tott sza-

lekkönyvi
s hó 15.

rásbíró.

881.

g

8508.

a követ-
ztma, (ne-
gyothallás,
hajvány-
den ideg-
ik 88508.
asználata
nnal visz-
t, próbál-
biztós ha-

betegségeknél

eküldése

ely:

dor

sz.

881.

etek

n

zt,

n taró

egen.

g

0.

ha-

rat

az

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés és más ideges bajban szenved, kérjen iratot ingyen és bérmentve a szabd. hatyú gyógyszerár által Majna-Frankfurt.

Gazdák és állattenyésztők

figyelmébe ajánlom az állatok emésztését elősegítő

tápport,

mely eredeti csomagokban kapható

Márkus Salamon Fia cégnél, * * * Sümege.

BRÁZAY FÉLÉ SÖSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLÉKELVE VAN!

VILÁGHIRŰ

a „RECORD“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságú arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj, aquarell- és pastell-festésben fénykép után 48-63 cm. nagyságban 20 K.
Legfinomabb kivitelű Brom-Platin és krétarajz 5 K.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságú festményt készítünk mindenkinék teljesen ingyen, ha részünkre 5 rendelést szerez és azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„RECORD“

festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 46.

Pártoljuk a hazai ipart és viseljük

szegedi nyakkravalót,

mely dús választékban kapható

Márkus Salamon Fia

cégnél, Sümege.

5 KORONÁÉRT

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 db.) kevéssé megsérült finom enyhe

Pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirághól szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése, vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sandor

Budapest, VIII. ker., Bezerédy-uca 3. szám.

Megérkeztek Sümege!

Grünfeld J. szabó üzletébe a legújabb tavaszi és nyári valódi haza divatszövetek, melyből a legolcsóbb és legelőnyösebb feltételek mellett készítenek a legjobb fővárosi munkások által divatos öltönyt, felöltőt, rendíngot (ulster) és külön divatmellényeket. Raktáron tartok kész férfi-, fiu- és gyermekruhákat, porköpenyeket. Készítenek legújabb szabás szerint mindennemű papi ruhákat, cinádát, reverendát; vasuti tisztai és altisztai egyenruhákat, sport öltönyöket és divatos női kabátokat, mindennemű Libéria ruhákat.

Az üzletemben készült ruhák minden hónapban kétszer díjtalanul vasaltnak.

Vidéki meghívásra dús választékú mintáimmal személyesen megjelenek. Szíveskedjek meghívást küldeni, azzal nem jár semmi kötelezettség és csak az olcsóság és jó minőség végett megtekinthetné mintáimat.

Gyári árban kaphatók a legjobb minőségű szövetek és minden hozzávaló bélések.

Beesés támogatását kérvén, maradok teljes tisztelettel

Grünfeld J. férfi-szabó.

ACETYLEN

központi telepek építését és berendezését eszközli a legelőnyösebb feltételek és jövődelmezőségi szavatosság mellett

KLINGER RICH. gép és fémárugyár magyarországi telepe, BUDAPEST VII. HERNAD-U. 43.

Üzemben lévő építés alatt álló telepek: Cirkvenica, az Adria partján, Spitz a Duna mellett, Gumpoldskirchen Bécs mellett, Neustadt a d. Tafelfichte Csehországban, Graunersdorf Alsó-Ausztriában, stb.

A hölgyvilág részére!!

Minden t. hölgy saját maga, minden divat szerint, fáradtság nélkül készítheti

ruháját a Guschelbauer Antal-féle

szabályozható női derék-szabászati készülék

segélyével anélkül, hogy a szabászati rajtot megtanulta volna.

Eme készülék minden testalkat részére szabályozható.

Akadémiailag vizsgázott.

Számos elismerő-irat.

Utánvét mellett!

Egy készülék ára 3 korona.

Utánvét mellett!

Minden kulturállamban törvényesen védve és szabadalmazva.

GUSCHELBAUER ANTAL, SOPRON.

Képviselek minden helysegeben kerestetnek.

Magyarozatot ingyen küldök

SZŐLŐLUGAST

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobbrésze ha megű is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem a nincs oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

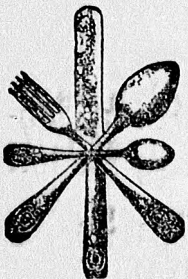
A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelező lapon tudatja. **Cím:**

Ermelleki első szőlőültetvénytelep, Nagy-Kagya, u. p. Székelyhid.

Egy amerikai gyorsfőző

és egy háztartási mérleg ingyen.

Mesés olcsó árak mellett küldöm szét túlhamazolt raktárból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt mexikói ezüst-áruimat és pedig:

- 6 db mexikói ezüst asztali kés
- 6 " " " evővillát,
- 6 " " " evőkanalat,
- 12 " " " kávéskan.
- 6 " kiváló desszertkést,
- 6 " " desszertvillát,
- 1 " mexikói ezüst levesmerülő kanalat,
- 1 " " ezüst tejmerülő
- 2 " eleg. szalon asztali gyertyatartót.

46 drb. összesen 6. frt. 50 kr. csak

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy amerikai gyorsfőzőt és egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló kordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (beül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból:

Scheffer D. Sándor
Budapest, VIII., Bezerédi-uca 3. sz.

**Kiváló szerencse Töröknél!
Felülmulhatatlanul**

kedvez főáruháznak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyere ményenél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is

a legnagyobb nyere ményet és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080 sz. sorsjegyre,

a 100.000 kor. főnyere ményet a 74366. sz. sorsj.-re	a 80.000 kor. főnyere ményet a 83061. sz. sorsj.-re
a 100.000 " " " 27 52528. " " "	a 70.000 " " " 2 81161. " " "
a 100.000 " " " 2 94780. " " "	a 70.000 " " " 2 5498. " " "
a 90.000 " " " 2 109780. " " "	a 60.000 " " " 2 51618. " " "
a 90.000 " " " 2 83610. " " "	a 60.000 " " " 2 76847. " " "
a 90.000 " " " 2 92787. " " "	a 50.000 " " " 2 4086. " " "

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyere ményet.

Ajánljuk ennélfogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 14. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyere mény
jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyere mény a legszerencsésebb esetben

1.000.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000. 1 nyere mény 400.000.

1 a 200.000. 2 a 100.000. 1 a 90.000. 2 a

80.000. 1 a 70.000. 2 a 60.000. 1 a 50.000.

1 a 40.000. 5 a 30.000. 3 a 25.000. 8 a 20.000.

8 a 15.000. 36 a 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen 55.000 nyere mény és jutalom 14.459.000

korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervezeti árai:

1/4 eredeti sorsjegy frt — 75 vagy kor. 150; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—

1/2 " " " 3.— " " " 6.—; 1/2 " " " 6.— " " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. é. április hó 17-ig

bizalommal hozzáunk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

Bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruhá az osztálysorsjáték-üzlettel:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váci-körút 4/a.

II. fiók: Múzeum-körút 11/a. III. fiók: Erzsébet-körút 54/a.

Rendelővel levágandó. **TÖRÖK A. S TÁRSA bankháza Budapest.**

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben { utánvételezni kérem } A nem tetsző törleendő
{ postautalvánnyal küldöm }
{ mellékelem bankjegyekben (bányjegyekben). }

Pontos cím:

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alatt említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Trieszti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN TRIEST mellett ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

1/4 palack 5 korona, 1/2 palack 260 korona. 10 palack rendelésénél 10% engedmény.

Kapható: Sümege, Márkus Salamon Fia fűszerkereskedésében; nagybani eladás a vidék részére Sattler Józsefnél, Nagy-Kanizsán.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alatt említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegyi ellenőrzés a os. és kir. belügy miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemiszerek vizsgáló intézete által Bécs IX. Spitalgasse 31.

Vegyi ellenőrzés a os. és kir. belügy miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemiszerek vizsgáló intézete által Bécs IX. Spitalgasse 31.